

Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

Fornylig har en Strid om et Navn af ret usædvanlig Art fundet sin Afgørelse ved Retten.

Et herværende Firma havde 31. Juli 1913 indregistreret Firmanavnet: N. O. V. I. ved L. Salomonson og 20. Decbr. s. A. to Varemærker, hvori Ordet Novi forefandt. Arkitekt Cajus Novi, der ved kgl. Bevilling af 21. Februar 1899 har faaet Tilladelse til at føre Familienavnet Novi, indstævnedes Grosserer Salomonson og paastod ham dømt til at taale Firmanavnet samt Varemærkerne udslettede af de paagældende Registre. Grosserer S. gjorde gældende, at Firmanavnet N. O. V. I. var dannet af Forbogstaverne i Nordisk Olie- og Öoks-Industri, at der fandtes anbragt Punktumer mellem Bogstaverne, og at Navnet intet havde med hans Modparts Familienavn at gøre, ligesom at en Forveksling ikke var tilsigtet, samt endelig, at der findes flere Byer af Navnet Novi, hvorfor Arkitekten ingen Ret kunde have ifølge Lovgivningen. Retten kunde ikke give Grossereren Medhold i hans Betragtninger, ikke mindst fordi Firmanavnet i en udsendt Brochure var angivet som Novi, og i Henhold til Varemærkelovens § 4 saavel i dens oprindelige Affattelse som ved Ændringer i senere Love, senest af 12. Januar 1915, hvorefter et Varemærke ikke uden Hjemmel maa indeholde andet Navn end Anmelderens, og ligeledes i Henhold til det i Lov Nr. 168 af 20. Marts 1914 indeholdte Forbud mod, at nogen i Erhvervsøjemed benytter et Navn, der ikke tilhører ham, dømte Retten efter Arkitekt Novis Paastand.

Arv og personligt Præg.

Da Professor Wilh. Johannsen ved »Personalh. Samfunds« Jubilæumsfest 1919 holdt sit interessante og livfulde Fordrage om »Arv og personligt Præg«, var der vist adskillige Tilhørere, der som jeg følte, at man her stod over for noget Nyt, som kunde byde den genealogisk-personalhistoriske Forskning udividet Arbejdsfelt og bringe Slægtsstudiet ind under nye Synsvikler.

Det var jo nemlig saaledes paa hint Tidspunkt, at Kendskabet til Arvelighedsundersøgelser, racehygiejnisk Forskning og Eugenik kun var meget lidt udbredt her i Landet; man saa næsten aldrig Emnet berørt i Dagspressen eller i de mere populære Tidsskrifter, og selv om vi ogsaa her havde enkelte Personer, der som Prof. Johannsen har ydet vægtige Bidrag til Belysning af de biologiske Arvelove, tør det dog vist siges, at Danmarks Befolkning som Helhed set paa dette Omraade stod — og vel ogsaa endnu staar — noget tilbage for de fleste andre Kulturlande.

I den senere Tid er Sagen dog blevet noget mere aktuel herhjemme. Dr. Jon Alfred Mjøens letlæselige og indholdsrige Bog »Racehygiejnen« (Kristiania 1915) har sikkert efterhaanden fundet adskillige Læsere udenfor de Lærdes snævrere Krædse, og i endnu højere Grad har i det forløbne Aar Tidsskriftet »Det nye Nord« med dets specielle Afdeling for Racehygiejne (red. af Dr. Jon Alf. Mjøen) og det vel mere populære Tidsskrift »Naturens Verden« (Bidrag af Prof. Kristian Bonnevie) bidraget til at vække Opmærksomhed for Emnet og til ogsaa at oprede nogen Kundskab om det, og da Dagbladene i flere Tilfælde har publiceret Uddrag af de nævnte Tidsskrifters Indhold vedrørende Racehygiejne m. m. og naturligvis særlig har fremdraget de mest opsigtsvækkende Resultater fra Arvelighedsstudiernes Omraade (Dvæрге, Seksfingrethed, Tvillingfødsler, Sindssyge o. a.), er der Grund til at formode, at ogsaa den danske Offentlighed nu er begyndt at paavirkes af de herhenhørende Strømninger, der for en Snes Aar siden begyndte at finde Udbredelse i de andre Kulturlande, og er Interessen

for Emnet først vakt, vil dets Betydning vel ogsaa blive anderkendt, saa vi med Tiden tør haabe at se praktiske Udslag, f. Eks. Oprettelse af en Lærestol i Racehygiejne ved vort Universitet, Ændringer paa Lovgivningens Omraade o. s. v.

Det er ikke Hensigten med disse Linier at gøre Rede for Arvelighedsproblemet og de paa dette Omraade indvundne Erfaringer, dertil er mine Kvalifikationer utilstrækkelige, men jeg har ønsket at henlede mine Samtidiges Opmærksomhed paa Emnet og paa, at en Del af de Erfaringer, der er hastede ved de racebiologiske Laboratorier Öerden over, lader sig anvende ved de almindeligt forekommende Slægtsstudier og, at de f. Eks. med Hensyn til Pater-nitetsspørgsmaal vil kunne give Direktiver, som ikke bør overses, selv om »Kirkebogen« foreløbig maa blive den afgørende Faktor i retlig Henseende.

Et Eksempel paa saadan »anvendt Racebiologi« er nylig kommet mig for Öre og er vist ogsaa et af de første Tilfælde i vor hjemlige Slægtsforskning—det findes i Odense og Assens Amters historiske Aarvog for 1920.

Her har forhenværende Sognepræst H. Hansen, Ebberup, anvendt Arvelighedsreglerne paa en Del af de i hans Afhandling »En gammel Baag Herreds Slægt« (Odense og Assens Amters Aarvog 1919, anmeldt i Personalh. Tidsskr. 7. R. III. 73) forekommende Personer, og han mener derved at kunne konstatere forskellige Forhold, saaledes: at en »høj, slank Legemsbygning, et forholdsvis lille Hoved og Ansigt, et roligt, stilfærdigt, mildt Væsen« hos en Del af Slægtens Medlemmer maa kunne føres tilbage til en Mand — Jeppe Clausen —, der var født 1712, og da »en saa fast Slægtstype, som den her omhandlede«, som Regel har sit Udspring i en Indgiftning, hvor altsaa fælles Anlæg er til Stede, mener Forfatteren yderligere, at da den i 1712 fødte Jeppe Clausens Forældre var Søkendeborn, maa Slægtstypen allerede have foreligget hos deres fælles Bedstefader, der var født i første Fjerdedel af det 17. Aarh.

En anden Slægtstype, hos en anden Gren af Slægten, mener han paa lignende Maade at kunne føre tilbage til 1662, og videre mener han gennem Typestudier og ved Anvendelse af den Mendelske Lov at have fundet Bekræftelse paa et antaget Slægtskab mellem nogle fynske Bønder og de adelige Familier Brahe og Rantzau, skønt flere Hundrede Aar er forløbne, siden de antagne illegitime Forbindelser fandt Sted.

Pastor Hansen anfører endnu nogle Eksempler paa »anvendt Racebiologi«, og i den Forbindelse peger han med Rette paa den Værdi, som gamle Portrætter (Malerier, Tegninger, Fotografier o. s. v.) kan have for Slægtsstudiets nye Side, og selv om alle de Slutninger, Forfatteren mener at være naaet til, vel næppe tør anses for at være urokkelige eller ihvert Fald bør stærkere underbygges, inden de fastslaaes som urokkelige, fortjener de af ham foretagne Typestudier dog Opmærksomhed i en hel anden Kreds end den, nævnte Aarvog særligt henvender sig til.

C. Klitgaard.

I Anledning af en Meddelelse i Tidsskriftets forrige Aargang S. 259 om, at der er stiftet et saakaldt »Heraldikum« i Nürnberg, har Arkivaren ved Zentralstelle für Deutsche Personen- und Familiengeschichte Dr. *Wecken* elskværdigst advaret mod dette Institut, som i »Familiengeschichtliche Blätter« (1920 S. 78—79) karakteriseres som et Svindelforetagende.

Familien *Mynster* fejrede 15. April d. A. ved en Fest paa Sopavil-lonen 300 Aaret for sin Ankomst til Danmark, idet Stamfaderen *Gutzon*

Münster, der angives at være barnefødt i Hannover, 1621 indvandrede her til og bosatte sig under Skafføgaard.

I »Zeitschrift für niedersächsische Familiengeschichte« 1921, Nr. 1—3, søger en Indsender nærmere Oplysning om et af Johannes Jürgen Arbo ført Vaaben, der menes at have vist tre hvide Svaner i blaåt. Johannes Jürgen Arbo, Søn af Jacob Arbo, hørte til en i Slesvig jordegodsbesiddende Slægt, og selv drev han omkr. Aar 1700 et Bryggeri og Malteri i Byen Slesvig.

Hovedregistreringskontoret for Fødsler, Dødsfald og Ægteskaber i England og Wales har udsendt en Aarsberetning, der rummer mange interessante Enkeltheder, og som har givet Anledning til Fremkomsten af en hel Række Beretninger om mærkelige Tilfælde af »langt Liv« indenfor Slægter.

Ifølge Beretningen naar i Nordengland kun 105 af 100,000 Dreng Alderen 95 Aar, og 2,866 opnaar at blive 85, hvorimod i den sydlige Del (London ikke medregnet) Tallene er henholdsvis 404 og 7,598. Tallene for Kvinder er betydelig højere, 274 bliver 95 og 5,020 bliver 85 i Nordengland, men 907 og 12,168 naar de 95 og 85 i Sydengland.

Fra Bryssel berettes — iflg. »Manchester Guardian« — om en Mand, der ansøgte om Fattighjælp og angav, at hans eneste Broder døde for 125 Aar siden — hvilket viste sig at være rigtigt nok. Et endnu mere ekstraordinært Tilfælde af lang Tids Forløb mellem to Brødres Fødsel er meddelt af Henry Bellendenker, en velkendt Sagfører fra Begyndelsen af det 19. Aarhundrede. Et af Vidnerne i en Sag, Bellendenker havde med at gøre, blev spurgt, om han havde nogen Brødre eller Søstre. »Min eneste Broder«, svarede han, »døde for 150 Aar siden.« En vantro Mumlen lød gennem Retssalen, men det blev dokumenteret, at den gamle Mand talte Sandhed. Hans Fader havde giftet sig i en Alder af 19 Aar og havde med sin Kone faaet en Søn, der døde som ganske lille. Han giftede sig igen, da han blev 75 og fik igen en Søn, nemlig Vidnet, der var 96, da han mødte i Skranken.

Fox-Familien kan opvise en ejendommelig Rekord i lignende Retning. Der var kun 2 Generationer i direkte Descendens mellem Sir Stephen Fox, der blev født i 1627, og som skal have fulgt Karl den Første til Skafottet, og den tredie Jarl af Ilchester, der døde i 1858. Saaledes gik det til, at af Charles James Fox's to Tanter døde den ene — hans Faders Halvsøster — i 1653, men den anden — Lady Sarah Napier, hans Moders yngste Søster — først i 1828.

Maude-Slægten er ogsaa en længe levende Race. Kaptajn Francis Maude, R. N., blev født i 1798 og levede indtil 1886. Hans Bedstefader paa fædrene Side blev født i 1673, og hans Fader, den første Lord Hawarden, i 1729, hvilket altsaa vil sige, at de tre Generationer spænder over et Tidsrum af 213 Aar. Lord Hawarden giftede sig i 1777 for tredie Gang med en Kvinde paa 18 Aar, der døde i 1851. Der blev derved 122 Aar mellem Mandens Fødsel og Konens Død. Og selv denne Rekord blev slaaet af Mary Anne, Lady Acton, hvis Død indtraf i 1873 — 136 Aar efter, at Sir John Acton, hvem hun havde ægtet i 1799, var født.

Paa Højde med, om ikke just overgaaende, Fox-Familiens ovenanførte Rekord, er Braye-Familien. Den nuværende Lord Braye er maaske den eneste Nulevende, der kan prale af at have kendt en Slægtning, som kunde huske en anden Slægtning, der var født i Karl den Andens Regernigstid. Hans Bedstemoder døde i 1862, da den nuværende Indehaver af Peerværdigheden var 13

Aar gammel. Baronesse Braye var født i 1768 og havde som Barn kendt sin Oldemoder, der var født i 1684 og levede til Aaret 1774.

Den Omstændighed, at fremstaaende Mænd har brudt en Lanse for eller imod Betimeligheden af at reise en Statue for Griffenfeld, og at Dagspressen har aabnet sine ellers siden Verdenskrigens Begyndelse for slige Spørgsmaal temmelig utilgængelige Spalter for en Diskussion herom, viser at der her er Tale om et Spørgsmaal, der fanger Interessen.

Faa Skikkelser i Danmarkshistorien har været Genstand for en saa mangfoldig Behandling i Litteraturen som Griffenfeld; jeg nævner i Flæng Carl Plougs dejlige Digt, H. F. Ewalds historiske Roman, Brasch's, A. D. Jørgensens og Fabricius' Værker og adskillige andre, en saadan alsidig Behandling bliver ikke nogen til Del, uden at det i dybeste Forstand er fortjent, og uden at den Paagældende gennem sin Personlighed og sit Liv taler til os med en Magt og Kraft, som ingen smaalig Fremdragen af Vedkommendes Lyder kan svække.

Vinhandlersønnen, der ved sin Aandsoverlegenhed, sin eminenteste Flid og sine indtagende Egenskaber i en Alder af knap fem og tredive Aar evnede at svinge sig op til at holde Statens Ror i sin Haand, for faa Aar senere at lide den haardest tænkelige Skæbne, er en Skikkelse, der er kendt af hvert Barn i Landet, han er den — lad saa være — idealiserede Personification af hver ærgerrig Ynglings Fremtidsdrøm, fordi hans Liv har lært, at ogsaa herhjemme kan den menige Soldat gaa med Marskalstaven i sit Tornister. Han er saa at sige bleven Forbilledet for den, der vil søge at naa frem ved egen Dygtighed, og selv Griffenfelds Antagonister tør ikke bestride, at det er hans Aand og Haand, der har formet de Rammer, indenfor hvilke Danmarks Styrelse i over 150 Aar laa; alene af den Grund fortjener han et synligt Minde, og hvor hører det vel mere hjemme end paa Slotsholmen, hvor de Regeringskontorer, hvis Indretning og Virksomhed endnu paa mange Maader bærer Præget af hans Personlighed, har deres Plads.

Vi har efterhaanden faaet rejst Statuer af en hel Række »dei minores« — som Ungdommen forbauset betragter og spørger, »Hvem var det,« »Hvad gjorde han« o. s. v. Det Spørgsmaal vil i alt Fald aldrig blive hørt, om vi nu rejste et Minde om sit Aarhundredes største danske Statsmand, — er Overbevisningen herom ikke tilstrækkelig Borgen for, ja, Begrundelse af, at Griffenfelds Personlighed og Virken er en Statue værd?

Paul Hennings.

Spørgsmaal og Svar.

Spørgsmaal.

Gennem Arkivundersøgelser er det hidtil lykkedes at bestemme Navnene paa ca. 220 af det i Napoleons-Krigene næsten fuldstændig oprevne 127. franske Linie Infanteri-Regiment, der for største Delen var rekrutteret af Hamborgere. Formodningen om, at der endnu i Arkiver kan findes Spor af dette tidligere Regiment, er bestyret ved et for kort Tid siden i et Familiearkiv gjort interessant Fund, og undertegnede, der udarbejder en Regimentshistorie, tillader mig derfor at bede om, at enhver Oplysning om Personer, der har tilhørt dette Regiment, maa blive mig meddelt.

Dr. Arthur Obst,
Gr. Bleichen 42, Hamborg 36.

Den ca. 1902 afdøde Læge Mynster udarbejdede i sin Tid en Stamtavle over sin Slægt. Denne findes kun i ufuldkomne Afskrifter, medens Originalen synes forsvunden. Kan nogen give Oplysning om, hvor den er havnet?

Erhard Qvistgaard,
Pastor emeritus,
Hesseløgade 18.

Oplysninger ud' edes om:

- A. Jan (Diricksen) Boom, der i Bruuns Bog om Curt Adelaer, Side 436—37, nævnes som Captain paa »Christianus Qvintus« 1679;
B. den Marie Bohm, der nævnes i Pers. Tidsskr. 1888 paa Slægten Harbous Stamtavle som g. m. Anders (Eneroth) Leijonflycht, f. 18/9 1649, † 6/7 1713. (Han g. 2° m. Birgitte Harbou, † 1697, 3° m. Maria Elisabeth Stjerna.)
C. Sechetert (Secretær?) Bohm, der nævnes i Pers. Tidsskr. 1884, Side 133.

For Oplysninger om disse og om eventuelt Afkom af A. og C. samt om andre Personer af Navnet Bohm eller Bom vil undertegnede være meget taknemmelig.

E. Juel Hansen,
Grevskabet Wedellsborgs Godskontor pr. Eiby.

Oplysninger om, hvor der findes et Portræt af Legatstifteren, Justitsraad Christian Hee Wadum søges.

Redaktionen.

Søren Hansen Møller, f. p. Fyn, † 9. Aug. 1788 i Holstebro. 54 Aar gl. Konsumtionsforvalter og privil. Farver. g. 1° Anne Jørgensdatter Lang, f. 1728, † 23. Okt. 1779. g. 2° Zidsel Borgen, f. 2. Febr. 1755, † 26. Marts 1838. Ifølge Frelunds Stamtavle over Peter Grøns Efterkommere var der i andet Ægteskab 6 Børn. Kirkebogen nævner kun 4, Ane Cicilia, døbt 13. Juli 1784, Hans Peder, døbt 12. Novbr. 1785, Gotfred Hansen, f. 1786, og Severine, døbt 7. Septbr. 1781.

Oplysning søges om Søren Hansen Møllers Herkomst. Han kan tænkes at være identisk med den Søren, der 1. Septbr. 1736 blev døbt i Odense Vor Frue, Søn af Købmand Hans Møller.

I Frelunds omtalte Stamtavle henvises til »S. H. Møllers Stamtavle«. Hvor findes denne.

Knud Møller,
Hornemannsgade 29, København Str.

Bedes oplyst med hvem og naar — Aar og Dag — Fr. d. erik Vilhelm Stockfleth — † 17/1 1855 som kar: Kaptain, var gift? Hvad vides om Kaptain Stockfleths Afstamning?

Postmester v. Eyben.

Svar:

Til 5. Række. IV. S. 183. Spørgsmaal 4.

Det kan næppe forholde sig saaledes, som Spørgeren opgiver, at Billedskærer Kongstad kan have været gift med nogen Datter af Klokker

til Meldalen Thore Næve og Hustru Giskken Tønder. Klokker Thore Næve (f. 1704, † 1771) blev i 1737 gift med Giskken Tønder, født 1706, begr. i Meldalen 10. Juni 1785, 78 A. 10 M. gl., Datter af Sognepræst til Meldalen Ole Olsen Tønder og 1. Hustru Elisabeth Michelsdatter. I dette Ægteskab skal Klokker Næve have havt følgende 8 Børn, nemlig: 1) Ole Tønder, f. 1736, vel »Oluf«, Son af Klokker Thore Næve, der blev begravet i Meldalen 14. Novbr. 1738, 2 $\frac{3}{4}$ A. gl. 2) Peder Tønder, døbt i Meldalen Dom. Virid (c.: 3. April) 1738, begravet der 11. Maj 1742. 3) Elisabeth, født 1740, † 1743. 4) Magnille, født 1740, gift i Meldalen 12. Novbr. 1771 (tr. 27. Maj s. A.) med Klokker i Meldalen Peder Hansen, † 1785. 5) Ole Tønder, født 1743, † 1762. 6) Elisabeth, døbt i Meldalen Dom. 6. p. Pascha (o. 22. Mai) 1746, begr. der 24. April 1749. 7) Margretha Christine, døbt i Meldalen 3. Paaskedag 1749, begr. der 19. April s. A. og 8) Anna Margrethe (Tvilling), døbt i Meldalen 3. Paaskedag 1749, gift 1784 med en Herremand paa Fyen Lange. De havde en Datter Maren Giskken Tønder Lange. Paa Skiftet efter Klokker Næve nævnes ikke heller mere end 2 Døtre i Live, nemlig Nr. 4 og 7 foran. Nogen Datter Emilie kjendes ikke.

E. A. Thomte.

Til 2. Række. III. S. 217. Spørgsmaal 10.

Den Major Frants Christian Hesselberg, der var født i Norge og døde 13. Febr. 1736 i Rendsborg, var uden Tvivl den Frants Christian Hesselberg fra Bragerneæs, der i 1702 i Stavanger blev trolovet med Godske Sørensen Godtzens Datter Anna. I Stavanger Domkirkes Kirkebog hedder det: »Dom. Oculi (c.: 19. Marts) 1702 om Aftenen er begjæret af en ung Person ved Navn Frants Christian Hesselberg fra Bragerneæs motte troloffues med min Broder Godsche Sørensen Godsens Datter Anna Godsche-datter. Den Skipper fra Bragerneæs Philip Pedersen, som han havde faret med og velagte Mand Michel Knudsen Eg, herfra Steden, Borger, caverer, at Fæstemanden er ubefriet paa andre Steder, som ved deres egne Hænder confirmeres.« Deres Søn Peder blev døbt i Stavanger Domkirke 26. October s. A. Herom indeholder Kirkebogen følgende Notat: »26. October 1702 efter at Bønnens Tjeneste var forrettet og Folk havde gaaet til Skrifte, da er for Svagheds Skyld Frants Christian Pedersens og Anna Godschesdatter Godsens Søn bleven døbt af Hr. Hartvig og blev kaldet Peder.« Derimod kan det ikke sees, at Frants Christian Hesselberg og Anna Godsens blev viede i Stavanger. I Stavanger Sigt og Sagefalds-Regnsk: b for 1702 heder det derimod: »Anna Godschesdatter for tidligere Sammenley(e) betalt 1 Rdl. 12 Sk. Mandpersonen Frants Christian, som hun er fæstet med, er ikke her, men boer i Christiania«, og i Bilaget (Præstens Attest) heder det: »Frants Christian Pedersen og Anna Godschesdatter ere troloffvede Personer og haver havt Barn sammen. Fæstemanden er reist herfra.« Og da der i Regnskabet af Rentekammeret 11. Juni 1707 blev gjort Antegnelse herved, heder det i Besværelsen: »Frants Christian Pedersen, som skal være troloffvet med Anna Godschesdatter, var en seiglende og fremmed Person, mig ubekjendt til Kvindemenski(t) kom udj Barselseng, da han (allerede for) længe (siden) var reist. Hun betalte hendes Bøder efter Loven, nemlig de anførte 1 Rdl. 12 Sk. for tidligere Sammenley(e). Manden skal være død i den hollandske Tjeneste efter Thingsvidnes Bemeld.« Noget saadant Thingsvidne findes imidlertid ikke nu vedlagt Regnskabet. Men det er øiensynligt det Thingsvidne, som Mr. Nicolai Bernhard Köpp »agl. Maj.s Inspecteur ved det kongsbjergske Solvværk og forrige Byfoged her i Stavanger« 23. Januar 1708 lod optage i Anledning af

Antegnelser i hans Regnskab »udi hans Byfogeds Betienings Tid« vedkommende en Del resterende Bøder. Han havde i denne Anledning indstævnet en Del Personer, deriblandt ogsaa Frants Christian Pedersen, om hvem Lagrettet forklarede, at »han var en seiglende Person og for nogle Aar siden udi dend hollandske Tieneste død, fremmet her paa Steden og slet intet her haver efterladt sig.« Noget som helst Bevis for, at Lagrettes Oplysning om, at Indstævnte var død fremlagdes ikke, og det er lidet sandsynligt, at noget saadant overhovedet har kunnet skaffes. Anna Godtzen og Sønnen Peder forsvinder i alle Fald aldeles fra Stavanger, og der er al Grund til at antage, at baade hun og Barnet er reist efter Manden til Holland.

At denne Frants Christian Pedersen, der i Kirkebogen kaldes Hesselberg og opgives at være fra Brågernæs, utvivlsomt maa være en Søn af den Peder Olsen Hesselberg, der efter 3. Januar 1672, men før 9. Mai 1674 var Fændrik ved 8. Komp. af Akershusiske Regiment er vel neppe tvivlsomt. Peder Olsen Hesselberg stod 31. Mai 1676 ved Capt. H. Borgesens Comp., da dette mønstrede paa Mos, blev 30. Mai 1679 Lieutenant ved 8. Comp. af Smaalanske Regiment, stod derefter i 1680 en kort Tid ved 4. Comp. af Österlenske Inf.-Rig., men blev 1. Mai 1681 Lieut. ved 7. Comp. af Oplandske nationale Inf.-Reg., hvor han i 1692 stod som Capitainlieut., da han døde 2. Januar 1692. Hvor han døde, vides ikke. Men det har vistnok været i Christiania, hvis Kirkebog for Slotsmenigheden for denne Tid mangler. Da Enken opgiver, at han havde tjent 25 Aar, maa han sandsynligvis være født ca. 1645. Han har vel da kunnet været gift ca. 1675 og hans formentlige Søn Frants Christian Pedersen, der i 1702 optræder i Stavanger som en ung Person, være født c. 1680, hvilket i alle Dele vilde passe udmærket. At Frants Christian Pedersen maa være hans Søn, kan neppe betvivles, da der paa denne Tid ingen anden Peder Hesselberg kjendes, der kan have havt nogen voksen Søn. Thi vistnok levede der i Skien i Slutten af det 17. Aarhundrede en Peder Iversen Hesselberg, der hørte til en fra Danmark hertil Landet indvandret Slægt Hesselberg. Men hans Søn kan han af flere Grunde ikke godt være, da han endnu i 1698 var ugift og desuden neppe saa gammel, at han kunde have nogen Søn. Desuden levede Peder Olsen Hesselbergs Enke i alle Fald i Begyndelsen af det 18. Aarhundrede i Christiania, hvor ogsaa Frants Christian Pedersen ifølge Sigt og Sagefalds-Regnskabet siges at opholde sig. Den ovenfor nævnte Captlieut. Peder Olsen Hesselberg efterlod sig nemlig Enke og mange Børn. Thi ifølge en i det danske Rigsarkiv beroende Extract-protokol over indkomne Ansøgninger om Pension af Posthuskassen sees det, at der under 28. Januar 1717 ogsaa er referet en Ansøgning fra »Maria sal. Peder Hesselbergs, hvis sal. Mand skal have været Capitain-Lieutenant ved det oplandske national Regiment udi 25 Aar« (»: at han i 25 Aar har staaet i militær Tjeneste), hvorhos det oplyses, at han ved sin dødelige Afgang »skal have efterladt hende med mange Børn«, som hun siden med stort Besvær har opfødt og af hvilke en Søn da var Capitain ved det Jydske nationale Inf.-Regiment og den anden Premierlieut. ved Oberste Ingenhavens Regiment. Hun var »forgangen Aar« af Fienden i Christiania fratagen »hendes ringe Eiendele og lever nu i meget slet Tilstand«. Nogen Pension opnaaede hun imidlertid ikke dengang, og hun indgav derfor 26. Novbr. 1721 en ny Ansøgning, i hvilken hun kalder sig »Maria Fransdatter Rørdantz, Enke efter Captain Peter Hesselberg«. Hun anfører, at hun tidligere har indgivet 16 Supplikker og opholdt sig 7 Aar i Kjøbenhavn. Heller ikke denne Ansøgning førte imidlertid til noget Resultat, men endelig fik hun paa en ny Ansøgning af 12. Januar 1722, da hun siger, at hun er over 70 Aar gammel, ved kgl. Resol. af 29. Marts s. A. fra 1. April nestefter en Pension af Porthuskassen.¹⁾ Denne Pension oppebar

¹⁾ Disse Oplysninger er velvillig meddelt af det danske Rigsarkiv.

hun derefter til hun i 1729 afgik ved Døden i Kjøbenhavn (begr. 8. Februar s. A. paa Holmens Kirkegaard fra store Kongensgade), 84 A. gl. Hun kaldes i Kirkebogen »Kaptajn Hesselbergs Hustru ved Navn Maria Røerdaue.«¹⁾

Peder Olsen Hesselberg synes at maatte have været en indfødt Nordmand, skjøndt Konens Navn jo er tysk og han vel saaledes har hentet hende udenfor Landet, hvor Navnet Røerdantz er ganske ukjendt. Han var vistnok Broder af den Jens Olsen Hesselberg, der 28. Decbr. 1676 var Adjudant ved Vesterlenske Inf.-Reg. og som 20. Mai 1679 blev Lieutenant ved 8. Comp. sammesteds. Den 14. Septbr. 1680 var han Lieut. ved 4. Comp., men blev i 1682, da han stod ved Capt. Hüberts Comp. »kondemneret« o: afsat. Ogsaa Fogden i Hurum og Røkens Fogderi (ved Bragerløse) Jens Olsen kalder sig 24. Aug. 1666 »Hesselberg«. Familienavnet skriver sig maaske fra Gaarden Hesselberg i Norderhovs Prestegjeldt paa Ringerige, fra hvilken Gaard ogsaa en anden Slægt har hentet sit Navn. Derimod nævnes der ogsaa her i Landet forskjellige andre Personer og Slægter af Navnet Hesselberg, som skriver sig fra Danmark, hvor der jo findes flere Gaarde og Landsbyer af Navnet Hesselberg. Saaledes nævnes 1696 en Kirsten Nilsdatter Hesselberg, der var gift med Sørenskriveren i Lier, Hurum og Røken Mathias Pedersen, med hvem hun havde en Søn Peder. Denne Kirsten Nilsdatter Hesselberg var fra Jylland, hvor hun havde en Broder Jens Nilsen Hesselberg († 1696) og 2 Fastre Karen og Kirsten Hesselberg.

Hvad den i Rendsborg afdøde Major Frants Christian Hesselberg angaar, der er Stamfader for en dansk-norsk Officersslægt, optræder han først i Tyskland, hvor han efter en Søns Opgave skal have deltaget (som Menig) i Slaget ved Hochstädt 13. Aug. 1704. Senere kom han i dansk Tjeneste, hvor han 22. Novbr. 1709 blev Seclieut. (i Fændriks Nr.) ved Grenadercomp. af 2. danske gev. Inf.-Reg., forsattes 13. April 1711 til Livgarden til Fods, deltog 20. Decbr. 1712 i Slaget ved Gadebusch og blev 31. Juli 1716 Premierlieut. Han kan antagelig være født ca. 1680 i Norge og blev 25. Novbr. 1716 karakt. Capitaine og forsat til det Aarhuske nat. Inf.-Reg. Under 16. Marts 1717 blev han virkelig Capitaine og Compagnichef ved vestre Herreds Comp. af det Køberstoftske nat. Inf.-Reg., blev i 1731 reduceret, men 1. Mai s. A. ansat ved Drabantgarden, 30. Januar 1732 Capt. i Aderkas's Inf.-Reg. og 11. Maj 1734 karakt. Major. Han døde i Rendsborg 1736, antagelig omkring 56 Aar gl. Han var gift med en Søster af General Gude, men det vides ikke, naar eller hvor han blev gift. Sandsynligvis maa det vel være skeet i Rendsborg ca. 1718 (i alle Fald før 1720), da Konen Beate Hede vig Gude, der var døbt i Rendsborg 6. Octob. 1695 og som døde i Christiania 2. Juli 1783, 90 A. gl. (begr. i Akershus Slotsmøntighed 8. Juli s. A.), var en Datter af Borgermester Claus Clausen Gude og Maria Han efterlod ved sin Død 6 umyndige Børn, men kun fire af disse kjendes, nemlig 1) Johan Joachim, født i Varde 14. Marts 1720 (døbt 20. s. M.), † 20. Juli 1763 som afsked. karakt Capt. 2) Peder Nicolai, født i Rendsborg 4. Maj 1724, † 30. Juni 1756. 3) Frants Henrik, født i Varde 4. April 1725, † som Oberstlieut. og Pladsmajor i Rendsborg 4. Novbr. 1783, 58 A. gl. og 4) Hans Jacob Henning, født i Rendsborg 13. Decbr. 1734, † i Bergen som General 8. Mai 1809, Stamfader for den norske Linie af Slægten.

At Major Frants Christian Hesselberg maa være en Søn af Captlieut. Peder Olsen Hesselberg, der døde i 1692, kan der ingen Tvivl være om. Thi det fremgaar med al ønskelig Sikkerhed af de Oplysninger, der indeholdes i Enkens Ansøgning om Pension. Her siges det nemlig udtrykkelig, at hun har en Søn, der i 1717 var Capitaine ved det jyske nationale Inf.-Regiment,

¹⁾ Meddelt af Landsarkivet i Kjøbenhavn.

og da der paa denne Tid ikke findes nogen anden Capt. af Navnet Hesselberg i den danske Armé, hvorpaa denne Anførsel passer, maa det anses sikkert, at Major Frants Christian Hesselberg er hendes Søn. Men hvis dette er saa, kan der neppe heller være nogen Tvivl om, at Majoren er identisk med den Frants Christian Hesselberg, der i 1702 i Stavanger blev trolovet med Anna Godtzen. At der samtidig skulde findes 2 forskellige Personer med det sjældne Navn Frants Christian Hesselberg, lægge født paa samme Tid i Norge, af hvilke den ene forsvinder 1702 i Holland og den anden igjen i 1704 dukker op i Tyskland, er vist ganske utænkeligt. Noget directe Bevis for, at de 2 ere en og samme Person er vistnok ikke herved tilveiebragt. Men ogsaa et saadant maatte sikkerligen kunne skaffes. Thi da Major Hesselberg blev gift med Frk. Gude, maa der vel være skaffet Oplysning om hans tidligere egteskabelige Forhold.

E. A. Thomle.

Bog anmeldelser.

Familien Philipsen i Pilestræde. Forfædre og Efterkommere. Ved Josef Fischer og Th. Hauch-Fausbøll. Manuskript for Slægten. Trykt i 250 Ekspl. 145 S. Kbhvn. 1920.

Slægtens første kendte Mand var Moses Nathan, død i Altona 1675, hvis Sønneson Moses Aron Nathan 1711 fik Bevilling til at nedsætte sig i Nakskov som Købmand. En af hans Sønner, Philip Moses Nathan, vandt Borgerskab i København 1756 og blev den egentlige Stamfader til Familien Philipsen. Hans to Sønner Moses Jacob og Aron Philipsen lærte Handelen hos Faderen og førte Forretningen i hans senere Leveaar. Efter at han i Aaret 1800 havde trukket sig tilbage, førte de den videre og ændrede 1805 Firmanavnet til »M. I. og A. Philipsen«. Under andre Navne eksisterede Forretningen til 1879, da den blev optaget i Holger Petersens allerede da store Forretning. Afsnittet om Philip Moses Nathan og hans Sønner, om deres Kamp, deres Liv og Forretning er overordentligt interessant og giver mange Bidrag til Forstaaelsen af det jødiske Liv i København. Bogen er forsynet med adskillige smukt udførte Billeder og et godt Register. Udgivelsen er bekostet af Holger Petersens Fond ligesom den tidligere udkomne »Min Slægtobog«, anmeldt i nærværende Tidsskrift 7. R. 3. B. 1918, og fortjener som denne samme stærke, rosende Ord.

Det danske Søofficerskorps 1801—1919. Personalhistoriske Oplysninger samlet af Th. A. Topsøe-Jensen. Gyldendanske Boghandel. Nordisk Forlag. København og Kristiania 1919. 435 + XXII.

Bogen bringer Oplysninger om enhver Officer i Søofficerskorpset, der stod i Rullen 1. Januar 1801, og den bringer saaledes Personalialia langt ud over det Tidsrum, der er angivet paa Titelbladet. Det er et overordentligt værdifuldt biografisk Materiale, der her er samlet, som naar langt udover det af Richter i »Den danske Søetat 1801—1890« givne, og dog har denne sidste et Fortrin frem for den nye Bog, det, at den tillige giver Oplysninger om de »med Officerer ligestillede«, Læger, Intendanten, Maskinofficerer o. m. a. M. H. t. Læger kan vi jo hjælpe os ved Dr. Carøes Værker og Læge-Staterner, men naar faar vi nu samlede Oplysninger om de øvrige Officianter? De fleste Personalhistorikere havde hellere set Rammerné udvidede ud over Søofficerskorpset og undværet

alle de lange Opremsninger af Togter. Bogen er forsynet med en Mængde Portrætter, men en hastig Gennemgang giver dog Indtryk af, at der maatte kunne været fremskaffet endnu flere. Ved adskillige af Biografierne findes henvist til Tidsskrift for Søvæsen. Arkiv for Søvæsen, forskellige Monografier og Forfatterlexica samt Biografisk Leksikon. Som Tillæg bringer Bogen en Anciennetetsliste over Søofficererne fra 1801—1918 ved Afgang fra Akademiet, vedføjet Dato for Udnævnelse, Afsked og Død.

Evenrud i hundrede Aar 1819—1919. Av Jens Raabe, Lektor. Trykt som Manuskript. Kristiania 1919.

I Anledning av, at Gaarden Evenrud paa Toten i hundrede Aar har været i Familien Raabe's Besiddelse har Lektor Jens Raabe forfattet et lidet Festskrift til Erindring herom.

Bogen er ledsaget av et kort Slægtsregister. Stamfaderen for Slægten er Distriktslæge Johan Andreas Gotthilf Raabe, der er født 25. Okt. 1785 i Deutschkrone i polsk Vestpreussen. Han var uddannet som Læge ved medicinske-chirurgiske Institut i Berlin, men drog 1807 fra Berlin paa Grund af de ulykkelige Forhold, som paa den Tid raadede i hans Fædrenehjem, hvor Franskmærdene efter Slagene ved Jena og Auerstädt var Herrer, til København, blev af Regjeringen her 1808 ansat som Kompagnikirurg ved Lasarettet i Kristiania, og blev efter at have virket flere Steder her i Landet 13. Oktober 1820 Distriktskirurg i Christiansamt med Bopæl paa Evenrud paa Toten, hvilken Eiendom han købte 1819.

Hans Søn Frantz Raabe tog medicinsk Examen ved Kristiania Universitet 1845 og blev 1858 Distriktslæge paa Toten, hvor han var en meget søgt Læge og boede ligeledes paa Evenrud.

En anden Søn var Skibskaptajn Gustav Adolf Raabe, der i mange Aar førte Dampskibene »Færdesmanden« og »Skibladner« og endnu kan erindres af den ældre Generation som en særdeles elskværdig Skibsfører.

Desværre er denne Stamtavle saa altfor kortfattet. Den mangler saaledes totalt enhver Stedsbetegnelse, man faar saaledes ikke vide, hvor Personerne ere fødte, gifte og døde, og deres Biografier er omtrent ingen, hvorfor det vilde være særdeles ønskeligt, om der kunde komme en forbedret Udgave af Slægtregisteret.

Bogen er ledsaget af flere ganske gode Billeder, der dog væsentlig er Interiører og Landskaber, mindre af Personer.

Handbuch der Heroldkunst kaldes et nyt Værk, hvis første Hefte nylig er udkommen hos C. A. Starke i Görlitz, med det Formaal at bringe »Wissenschaftliche Beiträge zur Deutung der Hausmarken, Steinmetzzeichen und Wappen mit sprach- und schriftsprachlichen Erläuterungen«. Forfatteren er Dr. jur. Bernhard Koerner, tidligere Medlem af det preussiske »Heroldsamte«, der i de sidste Aar alt lejlighedsvis i Foredrag eller Tidsskrifter har givet enkelte Meddelelser om dette sit Arbejde, rigtignok ikke uden at møde Modstand fra mange Sider; det er saaledes ganske naturligt, at Venner og Fjender med Spænding ventede Bogens Fremkomst. Nu har vi Begyndelsen for os, og den vækker vor Sympathi ved sin udmærket smukke Udstyrelse med de mange farvelagte Vaabentavler og Tekstfigurer; Fremtidens Sag bliver det at vise, om de her opstillede Theorier kan staa for Kritikken, der ikke vil udeblive.

Der er ikke Plads i denne Anmeldelse til at gaa nærmere ind paa Bogens Indhold. Første Afsnit indeholder: Talbilleder og andet Afsnit: Runer, som Grundlag for Husmærker, Stenhuggertegn og Vaabner. Det vil ikke være let at bedømme Arbejdet retfærdigt, fordi man er inde paa Omraader, der er største Delen af Læserne ganske ukendte, men som dog sikkert vil vække deres Interesse i højeste Grad. Koerner hævder, at en Del Vaabenmærker og Skjolddelinger skriver sig fra gamle germanske Runer og begrundet en nu næsten ukendt Betydning af Farverne; han fremhæver, at de gamle Vaabner ikke er tegnede tankeløst, men at der ligger dyb sindbilledlig Betydning i dem. Mange af Koerners Paastande lokke ganske vist til Kritik, men jeg tror dog, at Læseren ved at fordybe sig i Studiet af hans Udviklinger vil blive mere og mere overbevist om Theoriens Rigtighed.

Det vilde være af stor Interesse, om man her i Norden, hvor Runerne har været længst i Brug, gjorde Forsøg paa at forklare danske Vaabner i Overensstemmelse med Koerners Theorier; i alt Fald har vi her et Værk, som fortjener Paaagtelse hos alle heraldisk interesserede Personalhistorikere.

Max W. Grube.

Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie.

Under Protektorat af
Hendes Majestæt Enkedronning Louise af Danmark.

Medlemsbidraget er 12 Kr. aarlig.

Samfundet har siden dets Stiftelse i 1879 udgivet:

PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *F. Krarup*.
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*.
2. — , — I—IV (1886—89) ved *G. L. Wad*.
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — I—III (1892—94) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*.
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*.
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—VI (1904—09) ved *G. L. Grove*.
6. — , — I (1910) ved *G. L. Grove og Paul Hennings*.
6. — , — II—VI (1911—15) ved *Paul Hennings*.
7. — , — I—V (1916—20) ved *Paul Hennings*.

Foruden det aarlige Navneregister i Tidsskriftet findes i Aargangen 1892 Indholdsfortegnelse for 1.—2. Række (1880—91), i Aargangen 1904 Indholdsfortegnelse for 3.—4. Række (1892—1903) og i Aargangen 1916 Indholdsfortegnelse for 5.—6. Række (1904—1915)

Aargangene 1880 og 1881 er udsolgt. Aargangen 1882 sælges kun, naar Aargangene 1883—85 købes samtidig. Prisen for Aargangene 1882—1885 er 6 Kr. Prisen for Aargangene 1886—1903 er nedsat til 3 Kr. pr. Bind, og Prisen for hver af Rækkerne til 10 Kr. pr. Række (6 Bind). Aargangen 1892 sælges ikke særskilt. — Prisen for Aargangene 1904—1915 er nedsat til 5 Kr. pr. Bind, og Prisen for hver af Rækkerne til 20 Kr. pr. Række (6 Bind). De efter 1915 udkomne Bind koster 15 Kr. pr. Bind. — Enkelte Hefter sælges ikke.

DANSK HERALDIK

Pris 14 Kr.

AF P. B. GRANDJEAN

Pris 14 Kr.

J. H. SCHULTZ FORLAGSBOGHANDEL A/S - KØBENHAVN K.

FORMULARER TIL UDARBEJDELSE
AF
AHNETAVLER
FOR 16, 32 OG 64 AHNER

UDARBEJDET PAA OPFORDRING AF
BESTYRELSEN I SAMFUNDET FOR DANSK-NORSK
GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

**føres paa Lager og kunne rekvireres gennem
enhver Boghandel.**

A/s J. H. SCHULTZ FORLAGSBOGHANDEL
HAVNEGADE 15, KØBENHAVN K.

Ved velvillig Imødekommenhed fra Udgiverens Side
kan Medlemmerne for halv Pris (8 Kr.) erholde
„KRAKS BLAA BOG“ 1921. Bestillinger indsendes
til Bogens Redaktion, Nygade 2 — København K.

Medlemmer af Samsundet kan erhverve:

DR. K. CARØE:

DEN DANSKE LÆGESTAND I—IV.

- I. Doktorer og Licentiat 1479—1788.
- II. Kirurger. 1738—1785.
- III. Den danske Lægestand 1786—1838.
- IV. Den danske Lægestand.

Supplementsbind til 7. Udg. (Læger, der har taget
Eksamen efter 30. Januar 1838 og er døde inden
1. Januar 1901.)

for 6 Kr. Enkelt Bind 1 Kr. 50 Øre. Prisen for Ikke-Medlemmer er 8 Kr.
Enkelt Bind 2 Kr.

samt

HENRY BRUUN:

DANMARKS AMTSFORVALTERE 1660—1848

for 3 Kr. Prisen for Ikke-Medlemmer er 5 Kr.

**Bestillinger bedes indsendt til Sekretæren for Danmark:
H. Hjorth-Nielsen, Nybrogade 32, København K.**